

“Pluimveesector en overheid hebben elkaar nodig”

Nadat het kabinet besloot om de Productschappen per 1 januari 2015 op te heffen, kwam de pluimveesector als één van de eersten met een brancheorganisatie. “De organisatie stond er al in januari 2014, maar de overheid heeft PLUIMNED en OVONED pas net voor de Kerst erkend”, aldus Eric Hubers, voorzitter van de Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders (LTO/NOP). *GD Pluimvee* vroeg Hubers en Hennie de Haan, sinds 1 januari voorzitter van AVINED en van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP), naar hun mening over de nieuwe structuur.

“We werden onaangenaam verrast door het regeerakkoord van oktober 2013, waarin stond dat het opheffen van de Productschappen een feit was”, vertelt Hubers. “We waren het er al een tijdje over eens dat de werkwijze van het PPE efficiënter kon, er waren zelfs aanpassingen in gang gezet. Maar toen werd ineens alles afgeschaft en sloeg de schrik ons om het hart. De Nederlandse Productschappen werden internationaal geroemd, het Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is er zelfs op gebaseerd. Nu moeten we alles van de grond af aan weer opbouwen. De sector reageerde direct door nieuwe organisaties op te richten.

LTO/NOP, de NVP, de Algemene Nederlandse Vereniging van Eierhandelaren en de Vereniging van de Nederlandse Pluimveeverwerkende Industrie vormden samen een brancheorganisatie die essentiële taken overnam die niet bij de overheid kwamen te liggen. Hierbij kun je denken aan de Adviescommissie Pluimveegezondheidszorg, waar ik ook voorzitter van ben. Deze commissie adviseert bijvoorbeeld over het beteugelen van AI en doet onderzoeksvorstellen. Een ander goed voorbeeld is sector- en productpromotie. Daaronder vallen campagnes zoals ‘Ei love you’ en de recent gestarte commercial ‘Het is altijd weer voor een ei’.”

Eind 2014 heeft de overheid PLUIMNED en OVONED erkend als brancheorganisaties voor respectievelijk de pluimveevlees- en de eiersector. AVINED behartigt als overkoepelende organisatie de sectorbrede belangen. De Haan: “AVINED is nu gespreks- en contractpartner van het ministerie van Economische Zaken (EZ) en dat is even wennen. Er is al veel geregeld, maar een aantal belangrijke zaken nog niet. Ik geloof in reële verdienmodellen. De sector heeft de overheid nodig voor goede regelgeving voor veilige en duurzame productie, en andersom heeft de overheid een sterk bedrijfsleven nodig. Politiek en maatschappelijk gezien mogen niet

Eric Hubers

Eric Hubers is sinds 2012 voorzitter van de Nederlandse Organisatie van Pluimveehouders, de landelijke vakgroep Pluimveehouderij van de Nederlandse Land en Tuinbouworganisatie. In 2014 was hij voorzitter van AVINED (AVINED kent een roulerend voorzitterschap). Daarnaast is hij eigenaar van legkippenbedrijf *Hubers*, waar hij 125.000 hennen houdt. “Doordat ik zelf pluimveehouder ben, voel ik direct het effect van de maatregelen waaraan we ons onderwerpen.”

zulke zware eisen gesteld worden dat het in de toekomst bedrijfseconomisch niet meer haalbaar is om op commerciële wijze pluimvee te houden, dat is mijn belangrijkste drijfveer. Dat betekent dat we ook goed moeten samenwerken met organisaties die randvoorwaarden scheppen.”

AVV

De erkenning van de brancheorganisaties maakt het mogelijk om een Algemeen Verbindend Verklaring (AVV) aan te vragen voor bijvoorbeeld onderzoek of promotie.

“Een AVV is nodig om gelden te kunnen innen”, legt De Haan uit. “Bovendien is een AVV ook bindend voor niet-IKB-leden.” Hubers: “Je kunt pluimveehouders bijvoorbeeld wel vragen om vrijwillig voor onderzoek te betalen, maar als iedereen verplicht zijn steentje bijdraagt, is dat wel zo eerlijk en dan is er gestructureerd voldoende financiering voor onderzoek en ontwikkeling.”

Overkoepelende belangen

“Verschillende schakels uit de keten hebben verschillende belangen, daarom ben ik er trots op dat het proces buitengewoon goed is verlopen”, zegt Hubers. “We waren een van de eerste sectoren met een brancheorganisatie. Behalve dat bijvoorbeeld een eierproducent andere belangen heeft dan een handelaar, hebben zij ook overkoepelende belangen. Denk aan kennis en innovatie. Natuurlijk is het soms lastig om het eigen belang los te laten. Vroeger deden we dat ook wel, maar dat is nu explicieter geworden omdat we alles zelf doen.”

“De financiële geldstroom is nog niet helemaal op orde, sommige zaken stagneren”, licht De Haan toe. “AVINED kan daarin nog wat meer de lead nemen. Een aantal dingen kan de sector naar mijn idee heel goed zelf, misschien zelfs beter en goedkoper dan het PPE. Het belangrijkste is een goede afstemming: hoe lopen de hazen? Wat al goed gaat, is de hygiënediscussie, die is in een versnelling gekomen door de recente AI-uitbraken. Ook de

monitoring van de pluimveegezondheid hebben we op orde. Maar wat nog niet geregeld is, zijn de heffingen voor onderzoek en promotie. Nu is een aantal fundamentele onderzoeken geparkeerd en dat is zonde. We willen graag een package deal: een AVV voor onderzoek én promotie. Een ander voorbeeld is dat per diersector een financiële reserve beschikbaar moet zijn voor de bestrijding van besmettelijke dierziekten. Daarbij heeft elke diersector een eigen ‘plafond’: het maximale bedrag waarvoor de sector zelf verantwoordelijk is gedurende de convenantperiode van het Diergezondheidsfonds (DGF). Die periode is steeds vijf jaar. Het vorige convenant liep precies af op het moment dat de Productschappen werden opgeheven. Tijdens de overgangsfase naar de huidige situatie is het nieuwe convenant onderbelicht geraakt, deels ook omdat vanaf medio november veel aandacht naar AI ging. Er is wel over gesproken, maar het had niet tijdig prioriteit.”

“We moeten zo snel mogelijk een ridder met zwaard zijn”, benadrukt Hubers. “Als er bijvoorbeeld vandaag een Coryzabesmetting is, hebben we niks geregeld. Vorig jaar wel, toen gold in zulke situaties nog de mogelijkheid tot een ophokplicht. Nu hebben we nog niet alles gedekt, maar er zijn wel toezeggingen. Het privaatrechtelijke deel valt nog tussen wal en schip, we kunnen nog geen heffingen toepassen voor alle pluimveehouders. De IKB-heffingen kunnen al wel. Maar: 80 procent van de pluimveehouders is IKB-lid en in het belang van de pluimveegezondheid wil je iedereen betrekken.”

Alles op z’n plek

De huidige rolverdeling tussen EZ, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), de Rijksdienst voor Ondernemend

Rolverdeling EZ-NVWA-AVINED

Omdat het Productschap Pluimvee en Eieren per 1 januari 2015 is opgeheven, is een aantal taken met bijbehorende regelgeving overgenomen door het ministerie van Economische Zaken. Het toezicht en de handhaving liggen in handen van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland speelt een rol in de uitvoering van een aantal taken. Daarnaast zijn nieuwe stichtingen, AVINED, OVONED en PLUIMNED, opgericht door de brancheorganisaties in de pluimveesector om bepaalde activiteiten voort te zetten. De heffingen voor het Diergezondheidsfonds worden nu door de overheid opgelegd.

Nederland (RVO.nl) en AVINED (zie kader) is volgens Hubers de enige denkbare: "Het model dat we hadden was beter, maar dit is nu de enige optie. Het kost tijd om alles op z'n plek te laten vallen." De Haan: "Iedereen is aan het zoeken naar zijn nieuwe rol en taken. De AI-crisis heeft ons laten zien dat als iets moet, het ook kan. Maar extreme situaties vragen om extreme oplossingen. De wil is er wel, maar de vorm moeten we nog zoeken."

Belang van monitoring

De AI-crisis heeft ook duidelijk gemaakt dat een goede basismonitoring essentieel is. "Het Early Warning Systeem werkt uitstekend", zegt Hubers. "Hiermee kunnen we mogelijke ziekte-uitbraken al vroeg signaleren. Daarnaast is de basismonitoring nodig om wat je niet direct waarneemt ook in de gaten te krijgen en om te weten wat de gezondheidsstatus van het pluimvee in Nederland is." De Haan: "De

laatste tien jaar hebben we laten zien hoe goed onze aanpak is. Maar de sector voelt zich niet beloond voor wat er allemaal gedaan is. EZ heeft namelijk voor het DGF-convenant voor de komende vijf jaar een veel hoger plafond vastgesteld voor AI-bestrijding. De sector wordt nu voor een hoger bedrag verantwoordelijk gehouden, terwijl zij veel meer doet en meer kosten maakt voor preventie en monitoring."

Rol GD

De GD is volgens beiden een onmisbare schakel in de keten. "De GD is professionaliteit ten top", zegt Hubers. "Dat beeld wordt breed gedeeld. Als sector blinken we mondiaal uit qua deskundigheid. Het zou triest zijn als dat door de nieuwe structuur minder wordt. De driehoek pluimveehouder, dierenarts en GD is er eentje die prima werkt en dat moeten we zo houden." De Haan: "De GD is de partij bij uitstek met de juiste kennis en mid-

delen, waaronder ook methodieken, om snel duidelijke resultaten te krijgen. Het is een transparante organisatie met een uitstekend verdienmodel: gezonde dieren, gezonde producten."

Aandachtspunten 2015

Hubers vindt dat in 2015 meer slagvaardigheid nodig is. "Het is zaak dat we implementeren wat we vinden, en dan heb ik het bijvoorbeeld over extra monitoring. Ingrijpen bij bestrijdingsplichtige ziekten wordt een risico. Als je er zelf voor moet betalen, dan ga je niet uit voorzorg ruimen. Verder baart AI mij grote zorgen omdat het aantal laag- en hoogpathogene uitbraken de laatste vijf jaar is toegenomen. Andere ziektes hebben we redelijk onder controle, AI is het meest ongreepbaar." "In 2015 moeten we het aantal AI-introducties zien terug te dringen, door goed te informeren en de hygiëne nog verder te verbeteren. Daarbij is een goede monitoring erg belangrijk", aldus De Haan.

Sterke agrosector

"Op lange termijn zijn we in Nederland altijd in staat om oplossingen te vinden", zegt Hubers. "Maar wie betaalt het leergeld?" De Haan: "Ik zou graag zien dat de sector en de overheid elkaar meer gaan zien als partijen die elkaar nodig hebben. Het is niet 'wij tegen EZ'. Om uit te stralen dat we trots kunnen zijn op onze sector hebben we ook de overheid nodig. Die trots en dat bewustzijn is er misschien wel, maar dat wordt niet zo beleefd door de veehouders omdat we in Nederland bovenop EU-regelgeving ook nog eigen regelgeving zetten. Dan krijg je geen eerlijke marktsituatie. Qua kennis en ervaring, ook op het gebied van diergezondheid, loopt Nederland wereldwijd voorop. We mogen best wat meer uitdragen dat we een sterke agrosector hebben."

Hennie de Haan

Hennie de Haan is sinds 1 januari 2015 voorzitter van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders en voorzitter van AVINED. "Mijn ouders hadden een melkveebedrijf, dus ik heb wel een agrarische achtergrond, maar pluimvee is nieuw voor mij. Het is een interessante sector, waar ik met mijn bedrijfskundige kennis en ervaring een nieuwe kijk op de knelpunten en kansen denk te kunnen geven. Voedselveiligheid moet daarbij altijd op de eerste plaats komen."

